

กรุงศรีอยุธยา

นำเสนอดเมื่อ : 20 ก.พ. 2551

กรุงศรีอยุธยา โดย นายพิเศษ เจียจันทร์พงษ์

กรุงศรีอยุธยา มีชื่อเดิมที่ปราการภูในเอกสารชั้นต้นที่เป็นศิลาจารึกและตำนานบางเรื่องว่า "กรุงอยุธยา"
ซึ่งเป็นการนำชื่อเมืองของพระรามในเรื่องรามเกียรติ์มาใช้ชื่อกรุงอยุธยาคงจะถูก
เปลี่ยนเป็นกรุงศรีอยุธยาซึ่งเป็นชื่อที่รู้จักกันทั่วไปในปัจจุบันเนื่องในสมัยของสมเด็จพระนราายณ์มหาราช
ซึ่งอยู่ในระยะเวลาตอนปลายของสมัยกรุงศรีอยุธยา
อันเป็นสมัยที่หนังสือพระราชพงศาวดารกรุงศรีอยุธยาฉบับที่เก่าที่สุดเท่าที่มีอยู่ในขณะนี้
ได้รับการเขียนและคัดลอกกันต่อๆ
มาเป็นตนฉบับตัวเขียนที่เก็บอยู่ในหอสมุดแห่งชาติหนังสือพงศาวดารฉบับนี้ก็ได้ก่อตัวถึงเมืองที่มีชื่อว่า
กรุงศรีอยุธยา เอาไว้ด้วย คนรุ่นหลังจึงได้เรียกชื่อนี้กันต่อมาจนถึงปัจจุบัน

ความเป็นมาของกรุงศรีอยุธยานั้นปรากฏเป็นเรื่องที่เล่าสืบทอดกันในลักษณะของตำนานโดยเฉพาะตำนานเรื่องท้าวอุทอง จะมีอยู่หลายตำนานและปรากฏในหลักฐานท้องที่ ดำเนินทางอุท蓊บางเรื่องกล่าวถึงความเกี่ยวข้องกับบุพเพเดนແບ จังหวัดกำแพงเพชร บางเรื่องปรากฏเป็นตำนานของบริเวณที่รำลุ่มแม่น้ำภาคกลางในจังหวัดสุพรรณบุรี เพชรบุรี และประจวบคีรีขันธ์เมืองนครศรีธรรมราชก็มีตำนานที่เล่าถึงท้าวอุทองกับพระยาศรีธรรมมาโคตรราษฎร์ ที่ตกลงรวมดินแดนนครศรีธรรมราชเข้ากับกรุงโดยยกอนเวลาการสถาปนากรุงศรีอยุธยาในหนังสือพระราชพงศาวดาร ตำนานบางเรื่องในหนังสือพงศาวดารเหนือที่รวมรวมจดไว้เป็นลายลักษณ์อักษรในสมัยดันกรุงรัตนโกสินทร์ กล่าวถึงการเป็นเมืองที่มีความสืบเนื่องมาจากเมืองลพบุรี ซึ่งเป็นเมืองที่เก่าแก่ และมีเครื่องข่ายที่เห็นได้อย่างชัดเจนจากหลักฐานด้านโบราณคดีว่า มีความเกี่ยวข้องกับราชอาณาจักรขอมกัมพูชา

การขยายตัวของเมืองลพบุรีลงม้าที่อยุธยาเมื่อพิจารณาในด้านภูมิศาสตร์เศรษฐกิจก็อาจอธิบายได้ว่า เป็นการขยายตัวที่ตั้งการคือกไปใกล้ทะเลเพื่อการค้ากับดินแดนโน้นทะเล เพราะอยุธยาเมื่อล้ำนำเจ้าพระยาซึ่งเรือเดินทางเลเที่ยวนั้นสามารถเข้ามาถึงตัวเมืองได้ อีกทั้งที่ตั้งของอยุธยาเป็นที่รวมของแม่น้ำหลายสายคือ แม่น้ำลพบุรี แม่น้ำป่าสัก และแม่น้ำเจ้าพระยาที่ตั้งของอยุธยาจึงมีลักษณะเป็นชุมทางที่สามารถติดต่อเข้าไปยังแหน่งดินภายนอกได้หลายทิศทาง ให้ประโยชน์ในการเป็นแหล่งรวมสินค้าที่สูงมากจากที่ต่างๆ ได้สะดวก และสามารถเป็นตลาดกลางขนาดใหญ่ในการซื้อขายแลกเปลี่ยนสินค้ากับทั้งภายในทวีปและดินแดนโน้นทะเลได้เป็น นอย่างดี การขยายตัวของเมืองลพบุรีมาที่อยุธยานั้นคงจะมีขึ้นตั้งแต่ประมาณเดือนพฤษภาคมต้นรัชสมัยที่ ๑๙

ด้วยเหตุนี้ การเกิดขึ้นมาเมืองสุนย์กลางอำนาจการปกครอง
หรือเป็นเมืองหลวงของกรุงศรีอยุธยา จึงไม่เหมือนกับการเกิดขึ้นของเมืองเชียงใหม่และเมืองสุโขทัย
 เพราะทั้งสองเมืองมีลักษณะของการเป็นนานาเมืองของผู้นำที่ค่อยๆ
 รวบรวมนานเล็กเมืองน้อยเข้าไว้ด้วยกันและเติบโตสร้างความเป็นปึกแผ่นของแวงแควันเพิ่มขึ้นๆ จนในที่สุด
 เมืองชั่งเป็นที่ประทับของผู้นำของแวงแควันก็ได้กลายเป็นศูนย์กลางของอำนาจการปกครองดินแดนที่รวบรวมเข้า
 ใจสวนกรุงศรีอยุธยานั้น เมื่อสถาปนาขึ้นอย่างเป็นทางการ
 ก็เป็นเมืองที่มีพื้นฐานอันเป็นเครื่องข่ายของเมืองลพบุรีซึ่งเป็นเมืองใหญ่แต่โบราณแล้วคือ
 บ้านเมืองในดินแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง
 บริเวณที่ราบลุมน้ำมูลที่มีพื้นฐานทางวัฒนธรรมแบบเดียวกันติดต่อไปถึงเมืองพระนครหลวงในกัมพูชา
 สวนเรืองพระเจ้าอู่ทองในตำแหน่งของเมืองคุรศรีธรรมราชได้แสดงให้เห็นว่า
 เป็นดินแดนที่ได้รับการพนวกเข้ากับอยุธยาจากนัวการสถาปนากรุงศรีอยุธยาขึ้นเป็นเมืองหลวงอย่างเป็นทางการ
 ด้วยเหตุนี้
 จึงไม่ปรากฏเรื่องราวการรุบรวมดินแดนนครศรีธรรมราชในพระราชพงศาวดารกรุงศรีอยุธยาซึ่งเริ่มเล่าเรื่องตั้งแต่
 วลาของการสถาปนา แตกับปรากฏในบันทึกของชาวญี่ปุ่นในสมัยอยุธยาต่อหนอนوا
 ดินแดนตลอดแหลมมลายันนเป็นของสยาม ซึ่งมีศูนย์กลางเป็นเมืองใหญ่ที่กรุงศรีอยุธยา

ในพระราชพงศาวดารฉบับที่เขียนในสมัยกรุงศรีอยุธยา
มีการกล่าวถึงกษัตริยองค์ต่อมาหลังจากสมเด็จพระรามาธิบดีที่ ๑ ผู้สถาปนากรุงศรีอยุธยาเสด็จสวรรคตว่า
มาจากเมืองสุพรรณบุรีด้วยท่าที่ที่มีอำนาจแล้วขึ้นเสวยราชสมบัติตามทรงพระนามว่า สมเด็จพระบรมราชารชีราชา (ที่ ๑) เดิมีภารชัยความในพระราชพงศาวدارกรุงศรีอยุธยาฉบับที่เขียนในภายหลังว่า กษัตริยจากสุพรรณบุรีนี้คือ พอง้วง ผู้เป็นพี่น้องของสมเด็จพระรามาธิบดีที่ ๑ แม้ว่าจะเป็นเอกสารที่เขียนขึ้นในภายหลังก็ตาม แต่เรื่องราวต่อๆ มาในพระราชพงศาวدارก็สามารถให้ภาพรวมว่า ในช่วงระยะเวลาแรกแห่งการสถาปนากรุงศรีอยุธยาระหว่างพ.ศ. ๑๘๙๓ - ๑๙๔๒ นั้น กรุงศรีอยุธยา มีกษัตริย์ที่ผลัดกันครองราชบัลลังกอยู่ ๒ สาย สายหนึ่งคือ สายที่สืบราชตระกูลมาจากสมเด็จพระรามาธิบดีที่ ๑ ผู้สถาปนาเมือง และอีกสายหนึ่งคือ ราชตระกูลที่มาจากการเมืองสุพรรณบุรี การผลัดกันขึ้นสูราชบัลลังกของทั้ง ๒ ราชตระกูลนั้นเป็นการยึดอำนาจมาจากอีกฝ่ายหนึ่ง

ยังประกอบด้วยดินแดนของสุพรรณภูมิที่มีกษัตริย์ต่างราชวงศ์ปกครองสืบทอดกันมาอยู่ด้วยอีกด้วยนี่

ดินแดนของกรุงศรีอยุธยาจึงมีอาณาเขตที่กว้างขวางครอบคลุมพื้นที่อันอุดมสมบูรณ์ของที่ราบลุ่มแม่น้ำภาคกลางทั้งหมด

เป็นราชอาณาจักรที่มีอิทธิพลครอบงำต่อทั้งแหลมมลายูและพื้นที่ส่วนใหญ่ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือการรวมตัวกันได้ระหว่างดินแดนเดงที่สืบมายาเมืองลพบุรีเดิมกับดินแดนของสุพรรณภูมิในสหชาตุสำคัญจะมาจากการเป็นเครือญาติที่สืบต่อมาจาก การสมรสกันของราชวงศ์ทั้งสองพระราชนัดดากรุงศรีอยุธยาบางบันทึกที่เขียนขึ้นภายหลัง ที่กล่าวสามเด็จพระบรมราชาริราชาที่ ๑ แห่งสุพรรณภูมิ หรือชื่อหลวงพองว่า

เป็นพี่มเหศีของสมเด็จพระรามาธิบดีที่ ๑ นั้น อาจเป็นเหตุผลสำคัญที่ทำให้เกิดการรวมตัวกันของดินแดนทั้งสองได้ กล่าวเป็นราชอาณาจักรที่มีความเป็นปึกแผ่นคงที่ข้าวต่างประเทศเรียกว่า ราช-อาณาจักรสยาม โดยมีกรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานีหรือเมืองหลวง

ในช่วงกว่าครึ่งศตวรรษแรกของกรุงศรีอยุธยาเป็นเมืองหลวงของราชอาณาจักรนั้นดังได้กล่าวแล้วว่า การรวมตัวกันระหว่างสองราชวงศ์ คือราชวงศ์ของสมเด็จพระรามาธิบดีที่ ๑ กับราชวงศ์ของสุพรรณภูมิ ยังไม่รับรู้นักดังจะเห็นได้จากการแบ่งชิงราชสมบัติกันระหว่างทายาทของทั้งสองราชวงศ์ เมื่อสมเด็จพระรามาธิบดีที่ ๑ สวรรคต ราชสมบัติตอกย้ำกับสมเด็จพระรามาธิบดีที่ ๑ แห่งสุพรรณภูมิ โดยการยินยอมของสมเด็จพระเมศวร์ไพรสุขของสมเด็จพระรามาธิบดีที่ ๑ ซึ่งกลับไปครองเมืองลพบุรี แต่เมื่อสมเด็จพระบรมราชาริราชาที่ ๑ เสด็จสวรรคต สมเด็จพระเมศวร์ได้เสด็จจากลพบุรีเข้าช่วงชิงราชบัลลังก์จากไกรสของสมเด็จพระบรมราชาริราชาที่ ๑ ภายหลังจากที่สมเด็จพระเมศวร์ได้เสด็จสวรรคตแล้ว ไกรสของพระองค์คือ สมเด็จพระรามาธิราชา ก็ได้สืบราชสมบัติต่อไปสมเด็จพระเมศวร์และสมเด็จพระรามาธิราชาเสวยราชสมบัติกรุงศรีอยุธยาสืบทอดต่อเนื่องกันเป็นเวลาประมาณ ๒๑ - ๒๗ ปี คือระหว่าง พ.ศ. ๑๙๓๑ - ๑๙๕๘

ในช่วงเวลานี้

จดหมายเหตุของจีนได้กล่าวถึงการที่เมืองสุพรรณภูมิได้ส่งราชทูตไปจดต่อค้าขายกับราชสำนักจีน แสดงให้เห็นว่า ทางเมืองสุพรรณภูมิได้ปลูกตัวอุ่นจากอาชนาจของกรุงศรีอยุธยาที่ปกครองโดยกษัตริย์ต่างราชวงศ์ในขณะเดียวกัน ศิลปาริเก็งของสุโขทัยบางหลักได้แสดงให้เห็นถึงการที่เมืองสุพรรณภูมิได้เข้าไปสร้างความสัมพันธ์กับดินแดนสุโขทัยอย่างใกล้ชิดจนถึงกับมีการประกาศความเป็น บูฐพีเดียวกัน กับดินแดนสุโขทัย ในศิลปาริเก็งที่มีลักษณะโบราณ

ทำให้เกิดเป็นกลุ่มเมืองที่มีอำนาจต่อรองสูงกว่าอำนาจที่กรุงศรีอยุธยา กลุ่มนานเมืองสุพรรณภูมิสุโขทัยที่รวมกันได้น่าจะตรงกับที่บางครั้งจะหมายเหตุจีนบางฉบับเรียกว่า เสียน ดูวิเหตุนี้ เมื่อถึงพ.ศ. ๑๙๕๘

เจานครอินทรแห่งเมืองสุพรรณภูมิ ก็สามารถเข้ายึดราชบัลลังก์กรุงศรีอยุธยาได้และขึ้นเสวยราชสมบัติ โดยทรงพระนามว่า สมเด็จพระนครินทรราชาริราชา

ประวัติศาสตร์ไทยถือว่า

สมเด็จพระนครินทรราชทรงเป็นกษัตริย์ราชวงศ์สุพรรณภูมิแต่หากพิจารณาพระชาติกำเนิดของพระองค์อย่างล้วนแล้ว จะพบว่ามีหลักฐานที่เป็นศิลปาริเก็งของสุโขทัย และตำนานเรื่องพระร่วงไปเมืองจีนของสุโขทัยที่ให้ขออุลซึ่งมีแนวโน้มนาเชือถือว่าพระองค์ทรงมีเชื้อสายทางพระราชนัดดาเป็นสุโขทัย นอกจากนี้

ยังมีหลักฐานที่เป็นศิลปาริเก็งและลายลักษณ์อักษรเมืองสุโขทัย

ไกรสและนัดดาของพระองค์ที่ทรงครองราชสมบัติกรุงศรีอยุธยาต่อๆ มา นั่น ก็ล้วนมีเชื้อสายทางพระราชนัดดาเป็นราชวงศ์สุโขทัยทั้งสิ้น

เรื่องที่กล่าวมาทั้งหมดเกี่ยวกับสมเด็จพระนครินทรราชานี้แสดงให้เห็นว่า กรุงศรีอยุธยาที่เกิดขึ้นและมีความเป็นปึกแผ่นเป็นศูนย์กลางการปกครองของสยามประเทศต้องมาอีกเป็นเวลาหลายนา

၁၁၁

ดินแดนและราชวงศ์สืบทัยมีส่วนเป็นอย่างมากในการสร้างความเป็นปึกแผ่นนี้ เพราะนับตั้งแต่สมเด็จพระนครินทร์ฯ ทรงสถาปนากรุงศรีอยุธยาเป็นศูนย์กลางอำนาจโดยชอบธรรมของราชอาณาจักรสยาม ที่มีขอบเขตซัดเจนดังกล่าวแล้วตลอดมา

นับตั้งแต่สมเด็จพระนครินทรราชเป็นต้นมา กษัตริย์องค์ต่อๆ มาขึ้นองกรุงศรีอยุธยาที่สืบเชื้อสายมาจากพระองค์ ก็ได้ช่วยกันแสริมสร้างความมั่นคงให้แกราชอาณาจักรและราชบัลลังก์ทั้งที่เป็นนามธรรมและรูปธรรม สมเด็จพระบรมราชាណิราชาที่ ๒ (เจ้าสามพระยา) โปรดสของสมเด็จพระนครินทรราช ไดยกทัพไปปราบเมืองพระนครหลังก้มพุชา พระราชพงศาวดารกรุงศรีอยุธยากล่าวว่า พระองค์ตีเมืองพระนครหลวงไว้ ทรงให้โหรสองคนหนึ่งของพระองค์ชื่นครองเมือง และขันรูปเคารพต่างๆ จากเมืองพระนครหลวงมาไว้ที่กรุงศรีอยุธยาเป็นจำนวนมากกบทบทวนนี้ของพระองค์ถือเป็นการทำลายศูนย์กลางอำนาจโดยชอบธรรมโบราณที่เคยอยู่ที่เมืองพระนครหลวงลงอย่างลึกลับเชิง และพยายามศูนย์กลางอำนาจโดยชอบธรรมดังกล่าวมาไว้ที่กรุงศรีอยุธยาอันเป็นศูนย์กลางของจักรวาลแห่งใหม่

สมเด็จพระบรมไตรโลภานาถ โวรสขุ่งสมเด็จพระบรมราชชนิราชที่ ๒ ได้เริ่มกระบวนการ
ในการนำระบบศักดินามากำกับดำเนินการตั้งแต่ระดับสูงสุดไปจนถึงระดับไฟรและท้าสืบท่อพระราชรวม
ขามาไว้ในระบบขุนนางศักดินานี้ทั้งหมด
มีการจัดระดับความสำคัญของเมืองต่างๆ ซึ่งเจ้าเมืองจะมีฐานะเป็นขุนนางที่ถูกส่งไปจากส่วนกลาง
มีการบังคับบัญชาลดหลั่นกันไป จาพระมหាកษัตริย์ลงไปสู่เจ้าเมืองและไฟรท่าสุกรระดับ
อันเป็นการจัดระบบที่สร้างความมั่นคงให้แก่สถาบันพระมหากษัตริย์และราชอาณาจักรอย่างที่ไม่เคยมีมาก่อนในการ
ปกครองของชาวสยามซึ่งแตกอนที่เคยมีมานั้น
อำนาจของพระมหากษัตริย์ยังคงขึ้นอยู่กับบุคลิกภาพส่วนพระองค์ที่ไม่เหมือนกันในแต่ละรัชกาลเป็นสำคัญ
ซึ่งบางครั้งความสามารถยังโดยไม่ต้องต่างๆ สร้างความเป็นปึกแผ่นให้แก่แวงแควร์ได้
แต่หากสมัยใดพระมหากษัตริย์ไม่เข้มแข็ง บ้านเมืองต่างๆ ก็จะแยกตัวออกจากเป็นอิสระได้
การจัดระบบบริหารราชอาณาจักรของสมเด็จพระบรมไตรโลภานานี้
ได้เป็นพื้นฐานที่สำคัญของระบบบริหารราชการแผนดินที่ยึดถือกันตลอดทั้งสมัยกรุงศรีอยุธยา

ในด้านการศาสนานั้น กรุงศรีอยุธยาได้รับพระพุทธศาสนาแบบถรัวทเป็นศาสนาประจำแผ่นดิน
แม้ว่าราชวงศ์ชัตวิรย์ที่สถาปนากรุงศรีอยุธยาจะสืบเชือสายมาจากเมืองลพบุรีหรือละโวซึ่งมีพุทธศาสนาแบบหมายงาน
เป็นหลักตามแต่รูปแบบของพระพุทธฐานะแบบอิทธิพลศิลป์ลพบุรี ซึ่งเป็นพระพุทธฐานะสมัยก่อนกรุง
ศรีอยุธยาและอยุธยาตอนตนน ได้แสดงใหเห็นถึงการปรับเปลี่ยนรูปแบบการนับถือจากหมายงานมาเป็นถรัวทแล้ว
วัดมหาธาตุที่พระราชพงศาวดารกรุงศรีอยุธยาและรูปแบบทางศิลปะยืนยันวา
มีอายุไม่เกินไปกว่าสมัยสมเด็จพระบรมราชาธิราชที่ ๒ นั้น การชุดคันทางโบราณคดีกลับพบหลักฐานของวัดแห่งนี้ว่า
เก่ากว่าหลักฐานที่มีบันผิดิน
ซึ่งสอดคล้องกับในตำนานที่กล่าวว่าวัดแห่งนี้มีมาก่อนสมัยการสถาปนากรุงศรีอยุธยาและชื่อวัดมหาธาตุที่ยืนยันการ
สืบสายมาจากเชื้อศาสนสถานมหิยังคณของลังกา แสดงวา
วัดมหาธาตุในกรุงศรีอยุธยานั้นเป็นวัดทางพระพุทธศาสนาแบบลังกาแห่งแรกที่สถาปนาไว ณ ที่นั้น

คติเกี่ยวกับพระจักรพรารถน์สืบสมดิ่งศมีหน้าที่คำชูและปกป้องแผ่นดินอันเป็นที่ตั้งของพระพุทธศาสนา
ถูกนำมาเสริมให้แก่สถานบันพระมหกษัตริย์ของกรุงศรีอยุธยา
ด้วยเหตุนี้จึงปรากฏคำอကเลาของชาวญี่ปุ่นในกรุงศรีอยุธยาที่ได้ยินได้ฟังมาก็เกี่ยวกับปฐมกษัตริย์ของกรุงศรีอยุธยา
ว่า
คือสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าหรือตำแหนานเรื่องราวของขุนหลวงสรศักดิ์ซึ่งเป็นโกรสของสมเด็จพระเพทราชาแห่งราชวงศ์ศบานพลูหลวง วาแทนที่จริงคือโกรสของสมเด็จพระนารายณ์มหาราชันน
แสดงให้เห็นถึงการอธิบายในสมัยโบราณที่ต้องการแสดงการสืบราชบัลลังก์ของกษัตริย์ว่า
อยู่ในราชวงศ์เดียวกันมาโดยตลอดแม้ว่าจะมีเรื่องราวที่เหมือนกับมีการเปลี่ยนราชวงศ์หลายครั้งก็ตาม

เหตุที่เป็นเช่นนี้ก็เพื่อยืนยันการเป็นพระจักรพรรดิผู้สืบสมมติวงศ์ตามคัมภีร์ในพระพุทธศาสนาของพระมหาภัตtriy
กรุงศรีอยุธยาในนั้นเอง

ด้วยเหตุนี้ ในสมัยสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ
เมื่อมีการก่อสร้างพระบรมมหาราชวังที่กรุงศรีอยุธยา จึงโปรดให้สร้างกำแพงล้อมรอบหлатยชั้น
โดยมีพระมหาปราสาทเป็นศูนย์กลางและมีวัดพระศรีสรรเพชญ์อยู่ภายในบริเวณขอบเขตกำแพงพระบรมมหาราชวัง
เพื่อแสดงความหมายว่า
พระมหาภัตtriyของกรุงศรีอยุธยานั้นทุรงเป็นศูนย์กลางมีอำนาจปกครองแฟ่ไปทั้งจักรวาลเป็นอำนาจที่ให้การปกปึก^{ปึก}
รักษาคุ้มครองพระพุทธศาสนาใหคงอยู่ตลอดไปจนครบ ๕,๐๐๐ ปี
ซึ่งลักษณะโดยรวมของพระบรมมหาราชวังตามแบบแผนของกรุงศรีอยุธยาดังที่กล่าวมานี้ได้อีกปฏิบัติเป็นคดีในการ
ก่อสร้างพระบรมมหาราชวังสืบมาถึงปัจจุบัน

กรุงศรีอยุธยาเป็นเมืองที่ใหญ่ที่สุดในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เมืองอื่นๆ
ร่วมสมัยเดียวกัน จากบันทึกของชาวยุโรปที่เข้ามาค้าขายที่กรุงศรีอยุธยา
ได้กล่าวถึงความมั่งคั่งของราชสำนักตั้งแต่ตนจนถึงปลายสมัยอยุธยาเนื่องจากทำเลที่ตั้งของเมืองอยู่ระหว่างบ้านเมือง
ในเชิงโลกตะวันตกกับราชอาณาจักรอันยิ่งใหญ่ของจีน
จึงทำให้กรุงศรีอยุธยาเป็นเมืองศูนย์กลางแห่งการค้าข่ายของพ่อค้าหั้งจากทิศตะวันตกและมีสินค้าเครื่องถ่ายชามสังค์
โภคภัณฑ์ เช่น ผ้าไหม กระดาษ ฯลฯ ฯล..

แม้ว่ากรุงศรีอยุธยาจะต้องเสียเอกสารชี้ให้แก่พม่าในครั้งแรก แต่ก็ไม่ได้รับความเสียหายมากเท่าไร
เพื่อระการทำสูงความของพม่าในครั้งนั้น
เพื่อต้องการสร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของจักรวรดิพุกามมากกว่าการปล้นสะดมทำลายลังบ้านเมืองของฝ่ายตรงข้าม ซึ่งเมื่อพิจารณาในอีกแง่มุมหนึ่ง การเสียเอกสารชี้ครั้งแรกกลับเป็นการแก้ไขปัญหาให้แก่กรุงศรีอยุธยาด้วยนั้นคือ ทำให้แนวคิดเก่าๆ
เป็นการแก้ไขปัญหาให้แก่กรุงศรีอยุธยาด้วยนั้นคือ ทำให้แนวคิดเก่าๆ
ของชนชั้นนำเชื้อพระวงศ์รุนแรงเกี่ยวกับการเป็นอิสระปกครองตนเองของเมืองพระยามหานคร เช่น
เมืองพิชณุโลกศูนย์กลางของแคว้นสุโขทัยเดิมต้องหมดไป
 เพราะชนชั้นนำเชื้อพระวงศ์เหล่านี้ถูกกว่าดตอนไปเป็นเชลยทั้งหมด ดังนั้น
 เมื่อสมเด็จพระนเรศวรมหาราชทรงทำสัมภาระหัตถีมีชัยชนะต่อพม่าอย่างเด็ดขาด
 และได้ขึ้นเสวยราชสมบัติแล้วชนชั้นนำในราชสำนักกรุงศรีอยุธยาจึงเป็นคนรุนแรงที่ปรุศจากแนวคิดเกี่ยวกับการแบ่งศูนย์อำนาจไปไว้ที่อื่น ลวนแต่ยอมรับในอำนาจอันชอบธรรมที่กรุงศรีอยุธยาเพียงแห่งเดียวอย่างมั่นคง
 และกรุงศรีอยุธยา ก็พอกับความสงบสุขติดตอกันเป็นระยะเวลากว่านาน

ความสงบสุขประศุจากภัยสงบความที่มีติดต่อกันมาเป็นเวลานาน ทำให้กรุงศรีอยุธยาตั้งอยู่ใน
ความประมาท ตั้งแต่สมัยสมเด็จพระเจ้าทรงธรรมเมื่อกลางพุทธศตวรรษที่ ๒๒ เป็นต้นมา
 กษัตริย์ที่เสวยราชสมบัติกรุงศรีอยุธยาส่วนมากขึ้นรองราชย์โดยการปราบดาภิเษกยึดอำนาจ ในระยะแรกๆ
 ก็เป็นการเข้ายึดอำนาจที่สูญเสียชีวิตไปมาก แต่เมื่อเวลาผ่านไป
 การແยุบชิงอำนาจนั้นก็เป็นการทำลายชีวิตผ่ายตรงข้ามอย่างมาก many เช่น
 การແยุบชิงอำนาจระหว่างเชื้อสายของวังหลุ่วและวังหน้าเพื่อขึ้นเสวยราชสมบัติ
 หลายครั้งต้องสูญเสียชีวิตของทหารูและเจนาอย่างเป็นกำลังสำคัญของราชอาณาจักรลงอย่างมาก many
 บรรดาชนชั้นนำอื่นๆ ตามทัวเมืองก็ต้องพิจารณาตัดสินใจว่า ควรจะเข้ารวมกับฝ่ายใด
 เพื่อความอยู่รอดของตนเองและเพื่อสร้างความมั่นคงให้แก่ชีวิตราชการของตน ดังนั้น
 กรุงศรีอยุธยาต่อนปลายแม่น้ำมีความสงบเรียบร้อยและมั่งคั่ง แต่แท้จริงแล้วความมั่นคงค่อยๆ
 ถูกทำลายลงไปทุกขณะ และลูกค้ามายไปทั่วระบบการบริหารภายใน

ด้วยเหตุนี้ เมื่อมีข้อศึกจากภายนอกคือพม่ายกทัพเข้ามากรุงราน
กรุงศรีอยุธยาจึงต้องเสียเอกสารให้แก่พม่าเป็นครั้งที่สองอย่างง่ายดายเมื่อวันที่ ๗ เมษายน พ.ศ. ๒๓๑๐
พระราชพงศาวดารกรุงศรีอยุธยาได้บรรยายภาพเหตุการณ์ที่นาเคราสูดใจก่อนเสียกรุงศรีอยุธยาไว้อย่างชัดเจน
เป็นภาพของทหารหัวเมืองที่ถอนแอกพากันหนีเข้าตัวรอด และปล่อยให้กองทัพพม่าเข้าล้อมพระนครอยู่เป็นเวลานาน
ภาพของพระมหากษัตริย์ที่ทรงหาดระวังต่อผู้มีความสามารถที่จะเข้ามาช่วยเหลือป้องกันพระนครและทรงประมา
ทุว

ป้อมปราการและอุทกวัยตามธรรมชาติจะช่วยให้กรุงศรีอยุธยาอยู่รอดได้ภายหลังของทหารป้องกันพระนครที่ปราศจาก
ความรู้เรื่องอาวุธยุทโธปกรณ์ ภาพของผู้มีความสามารถสูงๆ ไม่กล้าเอ้าตัวเองเข้าเสียงเพื่อช่วยเหลือกอบกู้สถานการณ์
ภาพของไพรฟ้าข้างแผลดินที่รวมแรงรวมใจกันต่อสู้ป้องกันตนเองอย่างโดดเดี่ยว
ไม่ได้รับการเหลือเชื่อและจากส่วนกลางจนต้องตายไปทั้งหมด

ภาพของพลเมืองที่ขาดที่พึงยึดเหนี่ยวในการป้องกันชีวิตของตนเอง ต้องอาศัยผู้มีความสามารถช่วยเหลือ
และสุดท้ายคือ ภาพของพระมหากษัตริย์ผู้สืบสมมุติวงศ์แห่งกรุง ศรีอยุธยาที่ต้องตกเป็นเชลย
และเสด็จสวรรคตระหว่างทางที่ถูกจับไปเมืองพม่า
กรุงศรีอยุธยาได้รับความเสียหายอย่างยอยยับจนยากที่จะฟื้นฟูให้กลับมาเจริญรุ่งเรืองเหมือนเดิมได้อีก